

STEVNING
TIL
OSLO TINGRETT

Vår ref.: Raeder – 106602

Oslo den 23. februar 2011

Saksnr.:

Saksøker 1: Fellesforbundet for sjøfolk
Eidsvågbakken 1
5105 Eidsvåg

Prosessfullmektig: Advokat Erik Råd Herlofsen
Advokatfirma Ræder DA
Postboks 2944 Solli
0230 Oslo

Saksøkt: Staten v/Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Prosessfullmektig:

Saken gjelder: Fradrag for fagforeningskontingent – Diskriminering/ugyldig vedtak

1 Prosessualia

- Søksmålet fremmes mot Staten, hvorefter det alminnelige vernetingsret er Oslo. Denne stevningen fremsettes derfor til Oslo tingrett, jf tvisteloven § 4-4 (4).
- Mekling i forliksrådet har ikke funnet sted, jf tvisteloven § 6-2 (1) b.
- Saksøkte er varslet og bedt om å ta stilling til kravet og begrunne hvorfor kravet bestrides, jf tvisteloven § 5-2 (1).
- Saksøker er positivt innstilt til rettsmekling, jf tvisteloven § 8-3.
- Hovedforhandling antas å vare en dag

2 Kort om tvistetema

Skatteloven § 6-20 har følgende ordlyd, hvorav tredje ledd utheves:

§ 6-20. Fagforeningskontingent

(1) Det gis fradrag for kontingent til landsomfattende arbeidstakerorganisasjon som har forhandlingsrett etter lov om offentlige tjenestetvister eller har inngått tariffavtale på vegne av medlemmene. Det samme gjelder kontingent til Norges Fiskarlag.

(2) Departementet kan bestemme at kontingent til enkelte organisasjoner skal kunne trekkes fra selv om vedkommende organisasjon ikke er landsomfattende.

(3) Kontingent til arbeidstakerorganisasjon opprettet etter 1. juli 1977 kan bare kreves fratrukket når organisasjonen står tilsluttet en hovedsammenslutning. Departementet kan samtykke i at også kontingent til annen organisasjon som er opprettet etter det nevnte tidspunkt, kan føres til fradrag.

(4) Fradrag er betinget av at skattyter er lønnstaker eller aktiv fisker og betaler slik kontingent. Fradrag kan samlet gis med inntil 3.660 kroner eller med en forholdsmessig del av dette beløpet når fradragsberettiget kontingent er betalt for bare en del av året.

(5) Innbefatter kontingent som nevnt i første ledd forsikringspremie, kommer også denne delen av kontingenten til fradrag innenfor beløpsgrensen i fjerde ledd i den utstrekning premien ikke overstiger grenser som fastsettes av departementet.

(6) Departementet kan gi nærmere regler om gjennomføring av fradragsretten etter denne paragraf, herunder regler om organisasjonenes opplysnings- og oppgaveplikt, avrundingsregler m.v.

Saksøker, Fellesforbundet for sjøfolk (heretter FFFS), er en uavhengig arbeidstaker-organisasjon som er opprettet etter 1. juli 1977 og forbundet er ikke tilsluttet en hovedsammenslutning (hovedorganisasjon).

En hovedsammenslutning er en sammenslutning av ulike fagforbund eller fagforeninger som deler de samme politiske og faglige syn og verdier. I Norge er det p.t. fire hovedsammenslutninger; Landsorganisasjonen i Norge (LO), Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS), Unio og Akademikerne.

FFFS har ikke vært kjent med ovennevnte regel i skatteloven og deres medlemmer har i alle år krevet og fått fradrag for kontingenten. Da FFFS i 2009 ble gjort oppmerksomme på bestemmelsen, søkte forbundet Finansdepartementet om samtykke til at også deres medlemmer kunne gis fradrag for kontingenten, jf skatteloven § 6-20 (3) siste setning.

Finansdepartementet ga imidlertid ikke samtykke, jf nedenfor.

Temaet ble for øvrig drøftet i Stortinget høsten 2010 og opposisjonen fremmet to alternative forslag:

- *"Stortinget ber Regjeringen endre skatteloven slik at alle fagforeninger på lik linje innrømmes skattemessig fradrag for fagforeningskontingent, uavhengig av når de er opprettet eller hvorvidt de er tilknyttet en hovedsammenslutning."*
- *"Stortinget ber Regjeringen fremme egen sak med en gjennomgang og evaluering av regelverket for fradragsrett ved ligningen for utgiftene til fagforeningskontingent."*

Stortinget behandlet spørsmålet den 11. november 2010 uten at det ble oppnådd flertall for noen av forslagene.

FFFS er av den oppfatning at skatteloven § 6-20 tredje ledds forskjellsbehandling av uavhengige fagforbund etablert etter 1. juli 1977, er i strid med EMK artikkel 14, jf artikkel 11, som forbyr diskriminering av fagforeninger.

Dette medfører at Finansdepartementets vedtak om å ikke gi samtykke er basert på et uriktig, vilkårlig og usaklig grunnlag og således ugyldig.

3 Nærmere om saksøker og sakens faktum

3.1 Fellesforbundet for sjøfolk

Fellesforbundet for sjøfolk (FFFS) er en frittstående og politisk uavhengige fagforening, (tidligere Seilende Oljearbeideres forening) som ble stiftet 21. oktober 2000. Forbundet har i dag drøye 1.500 medlemmer og er en alternativ fagforening til blant annet Norsk sjømannsforbund.

FFFS har i en årrekke bistått medlemmene overfor deres respektive arbeidsgivere/rederier i forhold til ulike arbeids- og tariffrettslige spørsmål, herunder spørsmål om lønn, arbeidstid, oppsigelser, reisegodtgjørelser, øvre aldersgrenser etc. Senest i Høyesterett den 24. november 2008 (Rt 2008 s 1601), fikk forbundet medhold i at Norsk sjømannsforbunds tvangstrekk av fagforeningskontingent for ikke-medlemmer var rettsstridig og i strid med retten til organisasjonsfrihet. Dette bør nødvendigvis ha den konsekvens at medlemmene gis fradragsrett på lik linje med medlemmer av konkurrerende fagforeninger. Forbundet har for øvrig inngått tariffavtale med Bergen Nordhorland Rutelag (BNR) og vil i tiden prioritere inngåelse av flere tariffavtaler for sine medlemmer.

Et annet eksempel på FFFS's bistand til medlemmer er Høyesteretts dom av 18. februar 2010 (Rt 2010 s. 202) hvor FFFS var partshjelp for sjømannen Arne Eikhaugen som ønsker å arbeide utover sjømannslovens 62 års-grense. Høyesteretts flertall kom til at aldersgrensen fortsatt er lovlig, men forbundet bistår sjømannen videre gjennom klage til Den Europeiske Menneskerettsdomstol.

For øvrig nevnes at Høyesterett den 11. januar 2011 i sak HR-2011-00065-(U) besluttet å tillate fremmet en anke som støttes av FFFS vedrørende oppsigelse av sykemeldt sjømann.

3.2 Nærmere om sakens faktiske side

FFFS har dessverre, på lik linje med en rekke andre frittstående og uavhengige fagforeninger, ikke vært klar over at deres medlemmer ikke har vært berettiget til fradragsrett for fagforeningskontingent. Av andre fagforbund i samme situasjon kan nevnes: Norsk Kabinforening, Norsk Helikopteransattes forbund, Norske SAS-flygeres Forening, Krifa (Kristelig Fagforening). Nærværende søksmål støttes for øvrig av Luftfartens Funksjonærforening.

Da Fellesforbundet for sjøfolk i 2009 ble gjort oppmerksom på at uavhengige fagforeninger etablert etter 1. juli 1977, må ha samtykke fra Finansdepartementet for at medlemmene skal ha ordinær fradragsrett for kontingenter, søkte forbundet umiddelbart om slik dispensasjon, jf søknad datert 8. september 2009.

Bilag 1: Kopi av søknad datert 8. september 2009

Finansdepartementet avslø søknaden etter 7 måneders behandlingstid, med den knappe begrunnelsen at departementet mener fradrag for fagforeningskontingent bør være forbeholdt foreninger som er tilsluttet en av hovedsammenslutningene. På tross av at lovgiver har åpnet for en samtykkeadgang, foretas ingen selvstendig vurdering.

Bilag 2: Kopi av Finansdepartementets svar av 16. april 2010

Avslaget ble påklaget til Kongen i Statsråd den 7. mai 2010. Finansdepartementet fant imidlertid ikke grunn til å forelegge klagen for Kongen i Statsråd, men valgte i stedet å vurdere spørsmålet på nytt, for deretter å opprettholde det tidligere meddelte avslag, jf departementets brev datert 11. november 2010.

Bilag 3: Kopi av klage til Kongen i Statsråd datert 7. mai 2010

Bilag 4: Kopi av purring datert 11. oktober 2010

Bilag 5: Kopi av Finansdepartementets svar datert 11. november 2010

Det er verdt å merke seg at departementet ved andre gangs behandling begrunnet avslaget med at medlemmene i FFFS kan melde seg inn i Norsk Sjømannsforbund og på den måten oppnå fradrag for fagforeningskontingenten.

Som det fremgår av ovennevnte eksempler fra Høyesterett, foreligger det av og til direkte motsetningsforhold mellom FFFS og Norsk Sjømannsforbund.

Departementets uttalelse illustrerer således manglende respekt for en av de grunnleggende friheter, nemlig retten til å organisere seg i det fagforbund man mener tjener sine interesser best.

4 Sakens rettslige side

4.1 EMK art. 11 og art. 14

Organisasjonsfriheten har i Norge lenge vært en grunnleggende og sentral ulovfestet rettighet, jf Rt 2001 s. 1413 (Norsk Folkehjelp-dommen). I tillegg er organisasjonsretten nå lovfestet gjennom menneskerettsloven § 2. Ved eventuell motstrid mellom konvensjoner og protokoller nevnt i menneskerettsloven § 2 og norske regler, skal førstnevnte bestemmelser gå foran, jf menneskerettsloven § 3.

Organisasjonsfriheten er uttrykkelig vernet gjennom konvensjonene; EMK (Den europeiske menneskerettskonvensjon) artikkel 11, SP (FN's konvensjon om sivile og politiske rettigheter) artikkel 22, ØSK (FN's konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter) artikkel 8 nr 1 (a) og barnekonvensjonen artikkel 15. I tillegg har Norge tiltrådt flere ILO-konvensjoner (The International Labour Organization), hvor det fremgår at medlemslandene plikter å respektere, fremme og iverksette rettigheter innenfor blant annet kjerneområdet organisasjonsfrihet, jf eksempelvis ILO-konvensjon nr. 87 (1948) art. 2.

Felles for ovennevnte konvensjoner er at de også inneholder forbud mot diskriminering.

Eksempelvis nevnes EMK artikkel 14 som har følgende ordlyd:

Art 14. Forbud mot diskriminering

Utøvelsen av de rettigheter og friheter som er fastlagt i denne konvensjon skal bli sikret uten diskriminering på noe grunnlag slik som kjønn, rase, farge, språk, religion, politisk eller annen oppfatning, nasjonal eller sosial opprinnelse, tilknytning til en nasjonal minoritet, eiendom, fødsel eller annen status.

I nærværende sak blir medlemmene i uavhengige arbeidstakerorganisasjoner opprettet etter 1. juli 1977 og som ikke er tilsluttet en hovedsammenslutning (hovedorganisasjon), økonomisk "straffet/sanksjonert" ved at disse medlemmer ikke gis alminnelig fradrag for fagforeningskontingent. Dette medfører en direkte diskriminering av disse medlemmer grunnet deres valg av fagforbund, hvilket åpenbart er i strid med den grunnleggende organisasjonsfriheten.

Finansdepartementet tydeliggjør selv diskrimineringen i sitt brev datert 11. november 2010, jf bilag 4, hvor departementet begrunner avslaget med at medlemmene i FFFS kan melde seg inn i det konkurrerende forbundet; Norsk Sjømannsforbund, for derved å oppnå skattemessig fradrag for fagforeningskontingenten.

Det synes som Finansdepartementet ønsker å begrense sjømenns rett til selv å velge hvilken fagforening man ønsker å være medlem av og samtidig gi Norsk Sjømannsforbund monopol på denne yrkesgruppens fagforeningstilhørighet. Det er imidlertid nettopp for å unngå slike situasjoner at det er innført et diskrimineringsforbud i konvensjonene/ lovgivningen.

4.2 Finansdepartementets ugyldige vedtak

Det fremgår av skatteloven § 6-20 tredje ledd at Finansdepartementet har samtykkekompetanse til å dispensere fra hovedregelen. I forhold til FFFS har departementet imidlertid lagt til grunn at samtykkekompetansen "bør begrenses til eventuelle tilfeller der det etableres en ny fagforening for en yrkesgruppe som ikke er omfattet av en eksisterende fagforening, og som ikke kan bli tilsluttet en hovedsammenslutning."

Departementet hindrer derved organisasjonsfriheten ved at det for det første settes en usaklig og diskriminerende betingelse om alle arbeidstakere innenfor en yrkesgruppe må velge en eksisterende fagforening for å oppnå skattemessig fradrag for fagforeningskontingenten. Altså en diskriminerende monopolisering til fordel for eldre eksisterende fagforbund.

Departementet synes her å se bort fra det faktum at mange eksisterende uavhengige fagforbund har sprunget ut av andre fagforbund, og begrunnelsen faller således på sin egen urimelighet.

For det andre stiller departementet et krav om at samtykkekompetansen også forutsetter at den nye fagforeningen ikke kan bli tilsluttet en hovedsammenslutning.

I forhold til søknaden fra FFFS avslår imidlertid departementet søknaden med at medlemmene kan melde seg inn i det konkurrerende forbundet; Norsk Sjømannsforbund, og at det derfor heller ikke er avgjørende hvorvidt FFFS de facto kan bli tilsluttet en hovedsammenslutning eller ikke.

Bakgrunnen for departementets noe uklare begrunnelse anses å være knyttet til det faktum at FFFS i sin tid forespurte Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) om tilknytning, hvilket ble avslått grunnet at det allerede var et "konkurrerende" fagforbund som var tilknyttet sammenslutningen, (Det norske Maskinistforbund).

I tillegg til at FFFS ønsker å være uavhengig, er det således spørsmål om de i det hele tatt kan oppnå tilknytning til en hovedsammenslutning når Norsk Sjømannsforbund allerede er tilknyttet en hovedsammenslutning (LO).

Departementets manglende samtykke til dispensasjon, basert på en usaklig skattefavorisering av medlemmene i eldre fagforeninger, medfører således at departementets avslag er diskriminerende og derved ugyldig.

Det fremgår for øvrig av skatteloven § 6-20 (2) at departementet kan gi dispensasjon fra kravet om at organisasjonen skal være landsomfattende og har gitt slik dispensasjon overfor følgende foreninger:

- Norsk Hydros merkantile sentralforening
- Helgedagsreservenenes forening (Oslo sporveier)
- Scandinavian Association of Flight Engineers
- Veritas funksjonærforening

Det **provoseres** fremlagt dispensasjonsvedtakene fra ovennevnte saker, samt opplyst om det noen gang er gitt dispensasjon i henhold til skatteloven § 6-20 (3). I så fall **provoseres** fremlagt angjeldende dispensasjonsvedtak. Det **provoseres** også fremlagt eventuelle instruksjer/interne notater om hvordan samtykkekompetansen skal utøves.

5 Vitnebevis

Utover partsforklaringer fra FFFS ved daglig leder Leif Vervik, synes det ikke å være behov for vitneførsel, dog tas det forbehold om å føre stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde som vitne. Vedkommende var den som fremmet representantforslag for Stortinget, jf ovenfor.

---ooOoo---

Med forbehold om fremleggelse av nye anførsler og bevis nedlegges på vegne av FFFS slik

P Å S T A N D:

1. Finansdepartementets vedtak om å ikke gi samtykke til dispensasjon fra skatteloven § 6-20 (3) er ugyldig
2. Kontingent til Fellesforbundet for sjøfolk kan kreves fratrukket i henhold til skatteloven § 6-20
3. Staten v/Finansdepartementet dømmes til å betale sakens omkostninger.

Fraværdom bes avsagt i lovens tilfelle.

---ooOoo---

Denne stevning i 5 – fem – eksemplarer, hvorav 3 eksemplar er sendt retten og 2 er beholdt her.

Oslo, den 23. februar 2011

Erik Råd Herlofsen
Advokat (H)